

189. • ISMERETLEN FLAMAND FESTŐ

A tékozló fiú a bordélyban, 17. század első fele

Olaj, fa, 154,5x202 cm
Jelzés nélkül

Kezdő ár: 5 000 000 Ft / 16 129 EUR
Becsérték: 7 000 000 – 9 000 000 Ft
Estimated value: 22 581 – 29 032 EUR

1. Cornelis Anthonisz: Sorgheloos története (4. - A játék) Rijksmuseum, Hollandia

A tékozló fiú történetét Jézus tanítványainak elmondott példabeszédéből ismerjük. Az őszinte, határtalan atya-fiú (mester-tanítvány) szeretetről szól; az atyáról, aki nem tesz különbséget gyermekei között azok érdemei szerint, hanem ugyanazzal a feltétel nélküli szeretettel hívja és öleli magához mindkettőt. Úgy a felelőtlen dorbézólót (bűnösök, vámszedők), aki idő előtt, törvénytelenül kikérte, majd elpazarolta a rá eső vagyonrészt, és nincstelenül, megszegyenülve tért vissza az apai házhoz, mint a szorgalmast (farizeusok, írástudók), aki mindenben követte apja tanácsait, de lelke mélyén elidegenedve szinte távolabb került atyjától, mint az öccse, akire végtelenül féltékeny volt. A példabeszéd a Németalföldön a 16. század első felében mind a drámairodalom, mind a képzőművészet terén egyre népszerűbb téma lett, párhuzamosan a hasonló mentalitású Sorgheloos történetével, amelynek végén azonban nincs bünbánat és megbocsátás, hanem a teljes elszegényedés és nyomor a pazarló életmód eredménye. Az európai festészetben számtalan változatban ismert a példázat megjelenítése – tondókon, üvegablakokon, metszeteken és egyedi festményeken. Festményünk ikonográfiailag és konkrét elemeit tekintve is a Tékozló művekből merít, azok elemeinek és alakjainak kompilálásával. A központi, nézőre kitékintő, kezét magasba emelő férfi alakja maga a tékozló, ledér hölgyekből (úgy, mint Welde, a Fényűzés, Aermoede, a

Nélkülözés, *Lichte Fortune*, az Inगतag vagyon/Sors) és simlis urakból (*Pouer*, a Szegénység, *Gemack*, a Kényelem) álló asztaltársasága, akik a kockajáték közben mellészegődtek, pedig a Sorgheloos történetből ismert karakterek allegóriái. A szereplők öltözékének egyes elemei (a magas kalap, a zárt fodros gallér a férfiakon, a nők ruhakivágása) arra utalnak, hogy a javarészt a 16. század közepén keletkezett előképek-nél jóval későbbi lehet a festmény: a 17. század első felében, legkorábban 1620 körül, de akár valamivel később is keletkezhetett.

A jelenetnek nélkülözhetetlen zenei aláfestés a könnyed, egyszerű dalból, a frottolából született madrigál valójában egy megrendelésre írt, megzenésített vers, amit akkoriban nem csak a bordélyokban, de úri társaságokban is énekeltek. Ezt a műfajt eredetileg nem arra szánták, hogy profi zenészek adják elő közönségnek, hanem hogy kisebb társaságok énekeljék saját maguk szórakoztatására. Szinte mindegyikben lapul egy kis pajkosság – ahogy a madrigálok szövegeinek többsége is nyíltan, vagy rejtetten, de a szerelemről szól. A képzőművészeti alkotásokon néhol Ámor alakja vegyül az éneklők közé, vagy, ahogy a jelen művön is, a szerelem istennőjének, Vénusznak a kedvence, a kutya. A kép bal alsó szélén a griff szárnyas figuráját látjuk, mely rendszerint a féltékenység, a megtévesztés allegóriája; előrevetítve a tékozló fiú bukását.

Hársfalvi Magdolna

2. Ismeretlen flamand festő: A tékozló fiú a kurtizánok között

3. id. Frans Pourbus: A tékozló fiú a kurtizánok között Museum Mayer van den Bergh, Belgium

